

УДК: 351.713:351.813.12(477):359.1/2(4/8).

DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2021.42.232420>

Н. О. Коваль, канд. юрид. наук, доцент
 Національний університет «Одеська юридична академія»
 Кафедра морського та митного права
 вул. Академічна, 2, Одеса, 65009, Україна
 e-mail: kntp@meta.ua
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5738-3856>

МИТНІ ФОРМАЛЬНОСТІ ЩОДО ІНОЗЕМНИХ ВІЙСЬКОВИХ КОРАБЛІВ, ЇХ ОЗБРОЄННЯ ТА ЕКІПАЖІВ У ПОРТАХ УКРАЇНИ

Статтю присвячено визначенню сучасного стану та шляхів удосконалення правового регулювання здійснення митних формальностей стосовно іноземних військових кораблів їх озброєння та екіпажів у портах України. Актуальність тематики дослідження обумовлюється необхідністю пошуку оптимальної моделі правового забезпечення такої діяльності в Україні як державі порту та фрагментарністю сучасних правничих досліджень у сфері митних портових формальностей. Завданням статті є вироблення пропозицій щодо удосконалення правового регулювання митних формальностей, які застосовуються до іноземних військових кораблів у морських портах України. У статті охарактеризовано та проаналізовано норми законів, підзаконних та локальних актів, що діють у морських портах України. Запропоновано розробку єдиного нормативного документа, яким було б визначено усі аспекти заходження, перебування та залишення внутрішніх вод, зокрема акваторій морських портів України, іноземних військових кораблів.

Ключові слова: морський порт, митні формальності, іноземний військовий корабель, держава прапору, держава порту, юрисдикція, імунітет.

Постановка проблеми. Відвідання іноземними військовими кораблями морських портів України є звичайною практикою, спрямованою на обмін досвідом під час зустрічей з командуванням українського флоту, проведення спільних тренувань та навчань. Військовий корабель, незалежно від його розмірів є недоторканим, вільним від іноземної юрисдикції і користується різноманітними перевагами, пільгами і привілеями; він може успішно виконувати роль представницького державного органу і таким чином сприяти зміцненню та розбудові міжнародного співробітництва. З цією метою власне й використовується здавна усталена практика відвідувань військовими кораблями іноземних внутрішніх вод та портів. На підтвердження складеним традиціям лише на початку березня поточного року до акваторії Одеського морського порту завітали чотири кораблі НАТО [1] з метою відпрацювання взаємодії у складі багатонаціональних тактичних з'єднань екіпажів кораблів ВМС України з ВМС Туреччини, Румунії та Королівських ВМС Іспанії [2]. Щорічно влітку у північно-західній частині Чорного моря, у Одеській, Миколаївській та Херсонській областях проводяться навчання «Sea Breeze». Метою навчань є підвищення рівня взаємної сумісності підрозділів ВМС України та США і держав-партнерів НАТО під час виконання спільних завдань щодо сприяння безпеці торговельного (цивільного) судноплавства у Чорноморському регіоні з залученням морського, повітряного, берегового та водолазного компонентів [3].

Через особливий статус іноземних військових суден, митні формальності щодо них врегульовано спеціальними нормами внутрішнього законодавства України. В оновленій наприкінці 2018 р. Морській доктрині України на період до 2035 року [4] міститься окремий розділ, присвячений розвитку військово-морської діяльності України. А одним з напрямів повернення захоплених територій та забезпечення оборони з моря визначено «формування ефективної системи управління військово-морською діяльністю з урахуванням досвіду провідних держав світу та необхідності досягнення оперативної сумісності з військово-морськими силами держав-членів НАТО», що забезпечується саме

шляхом проведення консультацій, навчань та обміну досвідом проведення військово-морських операцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Через значне оновлення діючого законодавства, інституційної системи митних органів та запровадження оновлених практик протидії поширенню пандемії COVID-19, проблематика здійснення митних формальностей на морському транспорті та режимів портів досить часто розглядається у науковій періодиці та монографічних виданнях. Так, дослідженню режиму морських портів України, здійснюваних у них митних та інших формальностей присвячено праці С.В. Андрущенко, Л.В. Валуєвої, О.О. Зотенко, С.В. Ківалова, С.О. Кузнецова, Г.О. Панчук, О.В. Поліщука, В.В. Прокопенка, В.В. Серафімова, В.В. Ченцова та деяких інших. При цьому, аспект митного оформлення іноземних військових кораблів розглядався у їх працях у якості складника більш загальних теоретико-прикладних досліджень та не охопив деякі з рівнів їх правового регулювання.

У зв'язку з цим, **мета статті** полягає в означенні сучасного стану організаційно-правового забезпечення здійснення митних формальностей щодо іноземних військових кораблів, їх озброєння та екіпажів у портах України, окресленні можливих шляхів його оновлення та удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Військові кораблі іноземних держав, які здійснюють заходження до прибережних вод країн, а особливо до тих з них, що є найближчими до узбережжя, є значною загрозою безпеці таких країн. Невипадково у нормах Конвенції ООН з морського права 1982 р. (далі – UNCLOS'82) [5] військові кораблі (поряд з іншими суднами, які перебувають на неурядовій службі) виокремлено серед інших суден з закріпленням особливостей їх правового статусу (ст.ст. 29–32, 236).

Допуск підрозділів військових сил та бойової техніки, у т.ч. військових кораблів інших держав, на територію України дозволяється відповідно до Закону України від 22.02.2000 р. «Про порядок допуску та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України» [6] (далі – Закон), яким передбачається, що крім участі у навчаннях та інших заходах щодо вдосконалення бойової підготовки військ та обміні досвідом, підрозділи збройних сил інших держав можуть бути допущені на територію України з метою: транзитного переміщення підрозділів збройних сил інших держав через територію України, при цьому строки такого переміщення не можуть перевищувати 10 діб, якщо інше не передбачене міжнародним договором України; надання Україні, на її прохання, військової допомоги у відсічі (відверненні, припиненні) збройної агресії зі сторони третьої країни (третіх країн); надання Україні, на її прохання, допомоги у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, викликаних природними і техногенними наслідками; обслуговування тимчасово розміщених на території України відповідно до міжнародних договорів України військових частин; надання Україні, на її прохання, допомоги у вигляді проведення на її території міжнародної операції з підтримання миру і безпеки на підставі рішення ООН та/або ЄС (ст. 3).

Відповідно до ст. 10 Закону, особи військового і цивільного персоналу підрозділів збройних сил інших держав, їх особисті речі та зброя підрозділів збройних сил інших держав під час перетинання державного кордону України підлягають прикордонному і митному контролю. У разі перетинання зазначеними підрозділами державного кордону України для надання Україні, на її прохання, допомоги у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій вони підлягають прикордонному та митному контролю за спрощеним порядком, який визначається Кабінетом Міністрів України. Іноземні військові кораблі (судна), а також військова техніка, що прибувають до України чи вибувають за її межі, митному огляду не підлягають.

Цю норму доповнюють пункти 27 та 28 Правил плавання і перебування в територіальному морі, внутрішніх водах, на рейдах та в портах України іноземних військових кораблів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 1996 р. № 529 [7] (далі – Правила), де передбачений виняток (із загального правила про звільнення іноземних військових кораблів від митного огляду у портах України) стосовно осіб,

які не є членами екіпажів (у разі їх сходження на берег) та товарів і вантажів, що вивантажуються з корабля на берег (якщо інше не передбачено міжнародними договорами України). Ці Правила було прийнято на виконання норм Закону України від 04.11.1991 р. «Про державний кордон України» [8], якими встановлено загальні засади режиму військових кораблів у внутрішніх водах та територіальному морі України (ст.ст. 13–17). Також Правилами передбачено, що допуск на борт іноземного військового корабля і з корабля на берег осіб, що не належать до складу його екіпажу, здійснюється у порядку, що визначається командиром іноземного військового корабля (загону) за погодженням із старшим морським начальником, і з додержанням відповідних митних і паспортних правил України. Ця норма стосується, поперед усе, випадків, коли на борт іноземного військового корабля можуть бути доставлені (військовим кораблем України, яким здійснюється зустріч) посадові особи з митної території України: лоцман, перекладач тощо.

Митним кодексом України [9] (далі – МКУ) у ст. 252 закріплюється норма про те, що військова техніка, укомплектована повністю військовою командою (бойові та військово-транспортні повітряні судна, військові кораблі та судна забезпечення Військово-Морських Сил тощо), яка перетинає митний кордон України, підлягає митному оформленню. Митне оформлення військової техніки іноземних держав здійснюється митним органом за участю представників Міністерства оборони України, а у разі якщо заходи, у рамках яких переміщуються такі товари, належать до повноважень іншого центрального органу виконавчої влади, – представників цього центрального органу виконавчої влади. Товари, що переміщуються через борти іноземних військових кораблів та повітряних суден на митну територію України або у зворотному напрямку, підлягають митному оформленню в порядку, визначеному МКУ.

Необхідно пригадати, що визначення правової категорії «військовий корабель» міститься в UNCLOS'82: ним визнається судно, яке належить до військових сил будь-якої держави, має зовнішні ознаки, що відрізняють такі судна її національності, та знаходиться під командуванням офіцера, який перебуває на службі уряду даної держави і прізвище якого занесене до відповідного списку військовослужбовців або до еквівалентного йому документа, і має екіпаж, підпорядкований регулярній військовій дисципліні (ст. 29). Причому, якщо такий корабель втратить хоча б одну з наведених ознак, він втратить й свій специфічний правовий статус, і особливі правила режиму його діяльності [іммунітет від юрисдикції іноземних держав, спеціальні (полегшені) процедури у портах тощо] припинять діяти щодо нього.

Важливо також зауважити, що в іноземних портах та територіальному морі військові кораблі не є підвладними законам (правопорядку) країни перебування. Однак, користуючись іммунітетом, вони не звільняються від обов'язків дотримуватися законів країни перебування, що стосуються транспорту та судноплавства, митних, санітарних та інших (адміністративних за своєю суттю) формальностей, а також норм міжнародного права, що регламентують відносини з іноземними кораблями та владами. Іммунітет від іноземної юрисдикції не дає права командиру військового корабля вчиняти неправомірні дії. Якщо такий військовий корабель порушує встановлений державою перебування порядок або режим плавання та ігнорує будь-яку звернену до нього вимогу про необхідність їх дотримання, прибережна держава може вимагати від нього залишення своїх вод [10, с. 412, 416].

Особливість правового положення військового корабля в іноземному порту полягає у тому, що, з одного боку, він зобов'язаний поважати встановлені країною порту закони, правила і звичаї і не повинен загрожувати її безпеці, а з іншого, – прибережна держава не повинна зазіхати на іммунітет військового корабля, на його недоторканність. На основі цих двох взаємних інтересів формувалося правове положення військового корабля, відповідно до якого місцева адміністрація не може втручатися у внутрішнє життя корабля, здійснювати огляди і обшуки, арешти членів екіпажу та інші дії, які порушували б його іммунітет, суверенні права держави прапора корабля і могли б привести до серйозних між-

народних ускладнень. Корабель же у свою чергу не може порушувати правила, встановлені іноземною державою (державою порту перебування).

Порядок митного оформлення військової техніки, у т.ч. військових транспортних засобів, які перетинають митний кордон України затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 р. № 63 [11]. Особливостями митного оформлення військової техніки є його здійснення у першочерговому порядку та залучення Державної служби експортного контролю України (далі – Держекспортконтроль) до здійснення необхідних формальностей. При переміщенні через митний кордон України військової техніки іноземних держав уповноважена особа не пізніше ніж за 3 дні до митного оформлення цієї техніки подає відповідному митному органу письмову заяву про місце, час, мету переміщення військової техніки та взяття на себе зобов'язання щодо здійснення її митного оформлення згідно із законодавством. Митне оформлення військової техніки здійснюється за умови надходження до Державної митної служби від Держекспортконтролю дозволів та висновків в електронній формі із застосуванням засобів кваліфікованого електронного підпису і врахуванням положень МКУ. Для митного оформлення військової техніки митному органу подається заповнена у встановленому порядку митна декларація.

Митне оформлення військової техніки, яка перетинає митний кордон України з метою здійснення заходів оперативно-тактичного характеру (військових навчань, міжнародних операцій з підтримання миру і безпеки, антитерористичних операцій, конвою морських суден, участі в ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, подання військової та гуманітарної допомоги тощо), здійснюється без подання дозволу або висновку Держекспортконтролю, якщо таке переміщення відбувається у рамках міжнародних договорів, що передбачають механізм здійснення державного контролю за переміщенням товарів. Перелік військової техніки, яка перетинає державний кордон України в рамках міжнародних договорів, що передбачають механізм здійснення державного контролю за переміщенням товарів, погоджується з Держекспортконтролем та затверджується керівником (його заступником) центрального органу виконавчої влади, до сфери управління якого належить така військова техніка або який є стороною, що її приймає. Податки і збори під час митного оформлення військової техніки справляються у порядку, визначеному законодавством. Зазначені норми відтворено також у Порядку виконання митних формальностей на морському та річковому транспорті, затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 10.03.2015 р. № 308 [12].

Локальні акти морських портів України – зводи звичаїв та обов'язкові постанови (на прикладі Одеського порту [13; 14]) не містять норм, що були б присвячені особливостям режиму іноземних військових кораблів. А, наприклад, у Технологічній схемі пропуску осіб, транспортних засобів та вантажів в пункті пропуску через державний кордон України для міжнародного морського та поромного сполучення «Чорноморський морський порт», затвердженій наказом Одеського прикордонного загону від 16.08.2019 р. № 145 [15], передбачений розділ 4. «Особливості пропуску через державний кордон підрозділів збройних сил інших держав». У цьому розділі Технологічної схеми, на наше переконання, найбільш вдало поєднано більшість норм діючого законодавства України щодо прикордонних та митних формальностей стосовно іноземних військових кораблів у морських портах України. Тут містяться як згадки про нормативні акти, що присвячені таким формальностям, так й окремі їх норми з відповідною конкретизацією стосовно Чорноморського морського порту (п. 4.6). Також особливо важливим в умовах триваючої пандемії COVID-19 є норми про санітарні процедури щодо іноземних військових кораблів (п. 4.7), які набули нових особливостей упродовж 2020–2021 років та втілилися у повній забороні традиційних ознайомчих екскурсій на борти іноземних військових кораблів.

Висновки і пропозиції. Таким чином, діючим законодавством України, відповідно до складеної практики мореплавства та звичаєвих норм, що знайшли своє втілення у міжнародних договорах, визначено особливий порядок здійснення митних формальностей

стосовно іноземних військових кораблів, їх озброєння та екіпажів. Характерною рисою такого законодавства є те, що практично тотожні норми про такі формальності розміщено у різних нормативних актах різної юридичної сили. Цим обумовлюється необхідність розробки єдиного нормативного документа, яким було б визначено усі аспекти заходження, перебування та відходу з внутрішніх вод, зокрема акваторій морських портів України, іноземних військових кораблів.

Список використаної літератури

1. Чотири кораблі НАТО зайшли до Одеського порту. URL: <https://www.dw.com/uk/chotyry-korabli-nato-zaishly-do-odesko-ho-portu/a-56828497>
2. Українські ВМС провели тренування з кораблями НАТО в акваторії Чорного моря. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3208870-ukrainski-vms-proveli-trenuvanna-z-korablami-nato-v-akvatorii-cornogo-mora.html>
3. У Sea Breeze 2021 візьмуть участь понад 30 кораблів та безпілотні авіаційні комплекси. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3212062-u-sea-breeze-2021-vizmut-ucast-ponad-30-korabliv-ta-bezpilotni-aviacijni-kompleksi.html>
4. Про внесення змін до Морської доктрини України на період до 2035 року: постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 р. № 1108. *Офіційний вісник України*. 2019. № 2. Ст. 53.
5. United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982. URL: https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf
6. Про порядок допуску та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України: Закон України від 22.02.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1479-14/print>
7. Правила плавання і перебування в територіальному морі, внутрішніх водах, на рейдах та в портах України іноземних військових кораблів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 1996 р. № 529. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/529-96-p#Text>
8. Про державний кордон України: Закон України від 04.11.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text>
9. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/print>
10. Полищук А. В., Пашко П. В., Ченцов В. В. Таможенный контроль в морских пунктах пропуска: учебн. пособ. Одесса: «Пласке» ЗАО, 2009. 480 с.
11. Порядок митного оформлення військової техніки, у тому числі військових транспортних засобів, які перетинають митний кордон України, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 р. № 63. *Офіційний вісник України*. 2003. № 4. Ст. 122.
12. Порядок виконання митних формальностей на морському та річковому транспорті, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 10.03.2015 р. № 308. *Офіційний вісник України*. 2015. № 39. Ст. 1175.
13. Звід звичаїв морського порту Одеса, 2015. URL: http://www.uspa.gov.ua/images/other_files/Svody_obychaev/svod_odessa.pdf
14. Обов'язкові постанови по морському порту Одеса, затверджені Наказом державного підприємства «Адміністрація морських портів України» від 22.12.2015 р. № 266. URL: <http://www.port.odessa.ua/images/compulsory-regulations.pdf>
15. Технологічна схема пропуску осіб, транспортних засобів та вантажів в пункті пропуску через державний кордон України для міжнародного морського та поромного сполучення «Чорноморський морський порт», затверджена наказом Одеського прикордонного загону від 16.08.2019 р. № 145. URL: http://uspa.gov.ua/ilk/files/PRIKAZ_GPSU_16.08.2019_145.pdf

References

1. Four NATO ships entered the port of Odessa. URL: <https://www.dw.com/uk/chotyry-korabli-nato-zaishly-do-odesko-ho-portu/a-56828497> [in Ukrainian].
2. The Ukrainian Department of the Navy conducted training with NATO ships in the Black Sea. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3208870-ukrainski-vms-proveli-trenuvanna-z-korablami-nato-v-akvatorii-cornogo-mora.html> [in Ukrainian].
3. More than 30 ships and unmanned aerial complexes will take part in Sea Breeze 2021. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3212062-u-sea-breeze-2021-vizmut-ucast-ponad-30-korabliv-ta-bezpilotni-aviacijni-kompleksi.html> [in Ukrainian].
4. On Amendments to the Maritime Doctrine of Ukraine for the Period up to 2035: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, of December 18, 2018, No. 1108. The Official Bulletin of Ukraine, 2019, 2, 53 [in Ukrainian].
5. United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982. URL: https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf

6. About procedure for the admission and conditions of stay of divisions of armed forces of other states in the territory of Ukraine: Law of Ukraine on February 2, 2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1479-14/print> [in Ukrainian].
7. On the approval of rules of navigation and stay in the territorial sea, inland waters, raids and ports of Ukraine of foreign warships, 1996: Regulation of the Cabinet of Ministers of Ukraine, of May 16, 1996, No. 529. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/529-96-п#Text> [in Ukrainian].
8. On State Boundary of Ukraine: Law of Ukraine on November, 4, 1991. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text> [in Ukrainian].
9. Customs Code of Ukraine, 2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/print> [in Ukrainian].
10. Polishhuk A. V., Pashko P. V., Chencov V. V. (2009). Customs control at sea checkpoints [in Russian].
11. The procedure of customs processing of military equipment, including military vehicles crossing the customs border of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, of January 18, 2003, No. 63. The Official Bulletin of Ukraine, 2003, 4, 122 [in Ukrainian].
12. The procedure for customs formalities on sea and river transport: Order of the Ministry of finance of Ukraine, of March 10, 2015, No. 308. The Official Bulletin of Ukraine, 2015, 39, 1175. [in Ukrainian].
13. Code of Practice of the Odessa seaport, 2015. URL: http://www.uspa.gov.ua/images/other_files/Svody_obychaev/svod_odessa.pdf [in Ukrainian].
14. Compulsory regulations on the Seaport of Odessa: Order of the Ukrainian Sea Ports Authority on December 22, 2015, No. 266. URL: <http://www.port.odessa.ua/images/compulsory-regulations.pdf> [in Ukrainian].
15. The technical scheme of people, vehicles and cargo passage at the checkpoint across the state border of Ukraine for the international sea and ferry service "Chornomorskyi morskyy port": Order of the Odessa Border Detachment on August 16, 2019, No. 145. URL: http://uspa.gov.ua/ilc/files/PRIKAZ_GPSU_16.08.2019_145.pdf [in Ukrainian].

Стаття надійшла 15.04.2021 р.

Н. А. Коваль, канд. юрид. наук, доцент
Национальный университет «Одесская юридическая академия»
Кафедра морского и таможенного права
ул. Академическая, 2, Одесса, 65009, Украина
e-mail: kmtп@meta.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5738-3856>

ТАМОЖЕННЫЕ ФОРМАЛЬНОСТИ ОТНОСИТЕЛЬНО ИНОСТРАННЫХ ВОЕННЫХ КОРАБЛЕЙ, ИХ ВООРУЖЕНИЯ И ЭКИПАЖЕЙ В ПОРТАХ УКРАИНЫ

Резюме

Статья посвящена изучению современного состояния и путей совершенствования правового регулирования таможенных формальностей в отношении иностранных военных кораблей, их вооружения и экипажей в портах Украины. Актуальность тематики исследования определяется необходимостью поиска оптимальной модели правового обеспечения такой деятельности в Украине как государстве порта и фрагментарностью современных правовых исследований в сфере таможенных портовых формальностей. Задание статьи состоит в выработке предложений по усовершенствованию правового регулирования таможенных формальностей, применяемых к иностранным военным кораблям в морских портах Украины. В статье охарактеризованы и проанализированы нормы законов, подзаконных и локальных актов, действующих в морских портах Украины. Предложена разработка единого нормативного документа, которым были бы определены все аспекты захода, пребывания и отхода из внутренних вод, в частности акваторий морских портов Украины, иностранных военных кораблей.

Ключевые слова: морской порт, таможенные формальности, иностранный военный корабль, государство флага, государство порта, юрисдикция, иммунитет.

N.A. Koval, Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor
National University «Odessa Law Academy»
Department of Maritime and Customs Law
Akademichna Str., 2, Odessa, 65009, Ukraine
e-mail: kntp@meta.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5738-3856>

CUSTOMS FORMALITIES FOR FOREIGN WARSHIPS, THEIR ARMS AND CREWS IN THE UKRAINIAN PORTS

Summary

The article is devoted to determining the current state and ways to improve the legal regulation of customs formalities for foreign warships, their arms and crews in the Ukrainian ports. The relevance of the research topic is due to the need to find the optimal model of legal regulation for such activities in Ukraine as the state port and the fragmentation of current legal research in the field of custom port formalities. The purpose of the article is to define the current state of organizational and legal regulation for the implementation of customs formalities for foreign warships, their arms and crews in the Ukrainian seaports, outlining possible ways to update and improve it. The methodological basis of the research is formed by general scientific and special legal methods of scientific knowledge (dialectical, analysis and synthesis, scientific abstraction, forecasting). The task of the article is to develop proposals for improving the legal regulation of customs formalities applicable to foreign warships in the Ukrainian ports. The article characterizes and analyzes the provisions of law, regulations and local acts in force in the Ukrainian seaports. It is noted that the current legislation of Ukraine, according to the established practice of navigation and customary norms embodied in international treaties, defines a special procedure for customs formalities in respect of foreign warships, their arms and crews. The characteristic feature of such legislation is that almost identical rules on such formalities are placed in different normative acts of different legal force. This specifies the necessity to develop a universal normative document that would define all aspects of entry, stay and leaving the inland waters for foreign warships, in particular to the waters of the Ukrainian seaports.

Keywords: seaport, customs formalities, foreign warship, flag state, port state, jurisdiction, immunity.